

Husmortida

Husmora står gjerne som symbolet på de harmoniske og konfliktfrie 1950- og 1960-åra. Den gifte kvinnen skulle helst være hjemme og drive med husarbeid. Dessuten sørge for at alle i familien hadde det bra. Dette bidro til å skape en trygg oppvekst for barna. På den annen side kunne tilværelsen bli ensformig for kvinnene. Husmødrene ble idealisert, og det var ikke lett å bryte ut av mønsteret med å være hjemme med barna. Tallet på husmødre økte fra 1930-til 1960-åra, mens det etter den tid ble de færre.

Boka Telemark Historie i tre bind fra 2014 er digitalisert. Den finner du på www.Telemarkskilder.no. Her er artikler som omhandler kvinners liv. I bind 3 skriver Knut Kjelstadli om Kjønnroller i endring, (side 73.) Artikkelen belyst husmortida i norsk historie og endringer som kom på 1970-tallet.

Ellen Cathrine Lund har skrevet en hovedoppgave i historie med tittelen: «Mellom to fjell». Gifte kvinner i lønnsarbeid på Rjukan perioden 1950 – 1970. (Hovedoppgave i historie, Universitetet i Oslo 1999.) Her intervjuer hun flere kvinner fra Rjukan om deres liv i både yrkesliv og i familien.

Undersøkelsen tar utgangspunkt i en teori om at kjønn og klasse var avgjørende størrelser med hensyn til kvinners motiv og muligheter når det gjelder utdanning og arbeidsliv.

Her er det en av intervjuobjektene til Ellen Cathrine Lund (vi kan kalle henne Eva) som forteller:

...Da jeg var ferdig med handelsskolen, begynte jeg i arbeid i en forretning som kombinert ekspeditrise og kontordame. Der jobbet jeg til jeg fikk barn i 1952. Vi hadde giftet oss året før. Det var helt vanlig å slutte å arbeide når en fikk barn den gangen. Du skulle liksom ikke jobbe når du hadde småbarn, Sånn var det bare. Det var mest riktig å være hjemme med ungene da. Men da dattera min begynte å bli litt større, arbeidet jeg litt igjen. ...

.... Jeg likte å være hjemme og, i alle fall mens ungene var små. Det kunne være litt kjedelig nå dem ble såpass store at dem for det meste var ute og lekte. Men vi hadde det trivelig i nabolaget. Vi bodde jo midt i byen, og det var unger på samme alder, og venninner. Når vi hadde stelt unger og hus, drakk vi kaffe hos hverandre og det var veldig trivelig. ...

... Mannen min var håndverker og drev egen sjappe. Han var fryktelig glad i yrket sitt. Det ble mange timers arbeid med det. Han var jo aldri hjemme før ungene skulle legge seg. Jeg tror han aldri skifta bleie på hu eldste. Husarbeidet falt mest på meg.

Spørsmål: På hvilke måter skiller Evas liv seg fra unge kvinners liv i vår tid? Hva er likt og hva er ulikt?

Tekst: Anne Haugen Wagn

Foto: Å jobbe som sekretær var et vanlig kvinneyrke. Foto: Norsk Industriarbeidermuseum.